

Familie Vermeulen bewuster met antibiotica en energie

Deelname aan praktijktoets geeft inzicht in bedrijfsvoering

TEKST EN BEELD: ROB VAN GINNEKEN

FrieslandCampina lanceert in 2012 haar duurzaamheidsprogramma voor haar leden-melkveehouders. Discussieavonden met leden en een praktijkproef met 120 veehouders in Nederland en 20 veehouders in Duitsland zijn daaraan vooraf gegaan. Sonja Vermeulen uit Sint Hubert was één van de deelnemers aan de praktijkproef. Deelname heeft haar geleerd hoe het antibioticaverbruik op het melkveebedrijf dat ze samen met haar man runt, was opgebouwd. Bovendien werd ze bewust gemaakt van het energieverbruik.

Schuin tegenover het woonhuis van de familie Vermeulen grazen zo'n 85 melkkoeien in het najaarsgras. In de toekomstige reken-systeematiek van de FrieslandCampina zou dat alvast één punt opleveren. Het afgelopen jaar zijn er op het bedrijf nog meer aanpassingen geweest die binnen het Foqus Planet-programma van FrieslandCampina verplicht zijn of extra gewaardeerd worden. Deelname aan de praktijktoets van FrieslandCampina maakt dat het melkveebedrijf van de familie Vermeulen al klaar is voor het nieuwe duurzaamheidsprogramma.

Proactieve insteek

Toen FrieslandCampina begin 2011 een oproep deed voor deelnemers aan de praktijkproef voor het duurzaamheidsprogramma, hapte Sonja Vermeulen meteen toe. "Door deel te nemen aan de praktijkproef kreeg ik inzicht in het beleid voor de komende jaren, waardoor we alvast een stap in de goede richting konden zetten. Daarnaast had ik nu nog de mogelijkheid invloed uit te oefenen op bepaalde onderdelen."

De taak van de deelnemers was het testen van leerinstrumenten die FrieslandCampina had ontwikkeld met diverse specialisten. Zo was er samenwerking gezocht met weidegangspecialist Bert Philipsen van Wageningen UR om deelnemers inzicht te verschaffen in de voor- en nadelen van weidegang. Uit de arbeidscheck bleek dat

Ondanks een arbeidsvraag van 25 minuten per dag, lopen de koeien van de familie nog steeds buiten.

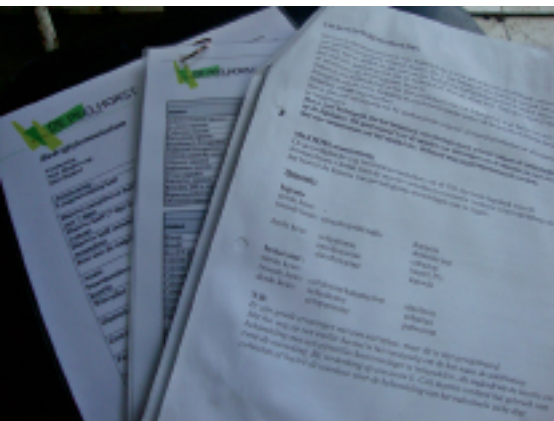
weidegang op het bedrijf Vermeulen een arbeidsbehoefte kende van 48 uur. Als de ondernemers de koeien zouden opstallen bespaarden ze in de weideperiode ongeveer 25 minuten per dag aan arbeid. Voor Hans is dat een argument om de koeien op te gaan stallen. Sonja ziet ze voorlopig liever buiten. "Je merkt dat de koeien graag naar buiten willen als de deur open gaat. Daarnaast vinden burgers de koeien in de wei mooi en daar doe je het ook deels voor." Beiden zijn blij dat FrieslandCampina de handschoen heeft opgepakt om vanaf 2012 weidegang te stimuleren. Hans: "Of die 50 eurocent per 100 kilogram melk voldoende is, betwijfel ik. Een stimulans mag echter ook komen vanuit het gemeenschappelijk landbouwbeleid."

Resultaten inzichtelijk

Niet alleen de arbeidscheck verschafte de melkveeouders inzicht in hun bedrijfsvoering. Ook het antibioticaverbruik werd onder de loep genomen. "Hoewel we een management-programma hebben, gebruikten we dat alleen voor het verwerken van de inseminaties en het registreren van geboorten. In het kader van de diergeneesmiddelenadministratie

deden we daar niets mee", zo vertelt Sonja. Eén van de onderdelen van de praktijkproef was het inventariseren van het antibioticaverbruik. Uit de geneesmiddelenadministratie, welke handmatig werd bijgehouden, noteerde ze het aantal ziektegevallen, het toegediende medicijn en de duur van de behandeling. Daarmee kwam het bedrijf op een gemiddelde dierdagdosering van 3,61 dagdosering/dierjaar (DD/DJ). Met dit getal kan Vermeulen, naar eigen zeggen, nog niet zoveel. "Het zegt niets over hoe wij het doen ten opzichte van het sectorgemiddelde. Dat kan pas vanaf volgend jaar wanneer de verbeterde website van FrieslandCampina online gaat en elke melkveehouder zijn resultaten kan vergelijken met collega's." Met een dierdagdosering (DD) van 3,61 voldoet Vermeulen al wel aan de streefwaarde die de Stichting Diergeneesmiddelenautoriteit (SDa) heeft vastgesteld. Deze ligt namelijk op 4,60 voor 2011.

Om te voldoen aan de 2013-doelstelling moeten de melkveeouders nog wel actie ondernemen. Het doel is om sectorbreed 50 % te reduceren ten opzichte van het

De praktijktoets heeft een bedrijfsgezondheidsplan en behandelplan opgeleverd. Op het bedrijf is meer inzicht gekregen in het verbruik van diergeneesmiddelen.

Energiezuinige verlichting is al geplaatst in de uitbreiding. Toekomstige investeringen worden zeker getoetst op hun energiebehoefte.

referentiejaar 2009. Volgens SDA lag het gemiddelde in 2009 op 5,8 DD/DJ. "Verkeerde zuinigheid ligt daarbij op de loer", is Hans' overtuiging. "In het verleden probeerde ik een mastitiskoe weleens leeg te trekken en niet te behandelen. Daarvoor krijg je later de rekening gepresenteerd. De koe wordt een herhalingsgeval en dan moet je alsnog naar de antibiotica grijpen."

Een andere methode om het antibiotica-verbruik op het bedrijf te reduceren is het selectief droogzetten van koeien. De gemiddelde melkproductie en het bedrijfs-celgetal (160.000 cellen/milliliter) van Vermeulen staan het toepassen van selectieve droogzetting niet in de weg. Negatieve ervaringen in het verleden daarentegen wel. Hans: "Geen antibiotica toedienen bij het droogzetten heeft op ons bedrijf in het verleden geleid tot uierontsteking, zelfs bij koeien die geen historie hadden met uier-

ontsteking." Vermeulen merkt daarbij wel op dat er ook geen teatsealer werd ingebracht.

Geen 3^e keus droogzetters meer

Naar aanleiding van de praktijktoets is het droogzetbeleid op het bedrijf wel aangepast. In het verleden gebruikten de melkveehouders droogzetters gebaseerd op een 3e generatie-antibioticum. In het convenant *Verantwoord antibioticagebruik* staat opgenomen dat veeartsen geen 3e en 4e generatie antibiotica meer mogen voorschrijven als eerste therapie. Inmiddels wordt daarom naar andere droogzetters gegrepen. Het verbruik van 3e generatie-antibiotica lag op het bedrijf 15 % boven het landelijk gemiddelde. Door aanpassing van het droogstandbeleid hopen Hans en Sonja dit getal ook onder de norm te krijgen.

Normen heeft de familie Vermeulen ook opgesteld ten aanzien van de bedrijfsgezondheid. Binnen FrieslandCampina valt het bedrijfsgezondheidsplan straks onder de verplichte onderdelen van het Foqus Planet-kwaliteitborgingsprogramma. Het plan geeft een inzicht in de gezondheidsstatus van het bedrijf. Doelstellingen formuleren voor de verschillende ziektebeelden maakt dat het bedrijf actief met de gezondheid van een veestapel aan de slag kan. Zo ook Hans en Sonja. Het aantal gevallen van slepende melkziekte lag driemaal zo hoog als de gecreëerde doelstelling. "Door gisten bij te voeren willen we het aantal gevallen van slepende melkziekte verminderen", vat Hans het actiepoint samen.

Energie

De praktijktoets heeft ervoor gezorgd dat beide veehouders meer inzicht kregen in het bedrijf. Dat wil echter niet zeggen dat ze vooraf geen oog hadden voor duurzaamheid. De onlangs gereedgekomen uitbreiding van de stal is voorzien van energiezuinige verlichting en led-nachtverlichting, een beslissing die al voor de praktijkproef was genomen. Maar ook toekomstige investeringen worden beoordeeld op het energieverbruikende aspect. Sonja: "Onze huidige melktank heeft geen voorkoeler. In de nabije toekomst willen we verder doorgroeien. Een nieuwe tank zal daarom zeker uitgerust worden met een voorkoeler." Bij de planvorming van de uitbreiding hebben de melkveehouders ook gekeken naar het plaatsen van zonnepanelen. Sonja: "Op dit moment is het in onze ogen nog niet rendabel om daarin te investeren." ←

Bedrijfsprofiel

Hans (44) en Sonja (42) Vermeulen runnen in Sint Hubert (Noord-Brabant) een melkveebedrijf met 94 melkkoeien (met het oog op uitbreiding), inclusief droogstaande koeien. Het quotum bedraagt 750.000 kg melk.

De gemiddelde productie van de HF-veestapel (overwegend roodbont) bedraagt ongeveer 8.400 kg melk met 4,47 % vet en 3,64 % eiwit. Er zijn ongeveer 60 stuks jongvee.

Bij het bedrijf hoort 42 hectare grond. Omwille van de derogatie is 30 hectare gereserveerd voor grasland. 17 hectare daarvan is beschikbaar om te weiden. De resterende 12 hectare wordt aangewend voor de teelt van maïs.

Hans Vermeulen is voorzitter van ZLTO regio Mill-Grave

